

Jumal ei ole jätnud andmata endast tunnistust, tehes head: andnud taevast teile vihma ja viljakaid aegu, kosutanud teid toiduga ja teie südant rõõmuga. Ap 14:17

Jumal ei ole jätnud andmata endast tunnistust, tehes head: andnud taevast teile vihma ja viljakaid aegu, kosutanud teid toiduga ja teie südant rõõmuga. Ap 14:17

Rasketel ja keerulistel aegadel meie elus on kerge tekkima küsimus: „Miks Jumal laseb sellel kõigel sündida?“ Nii mõnigi tunneb ahistuse hetkel Jumala suhtes pettumust või hakkab Teda koguni süüdistama, keegi teine tõlgendab raskusi karistusena ja püüab leida eksimusi oma käitumises. Kes inimestest julgeks väita, kus on selles küsimuses viimne tõde?!

Kuid ometi teame kristlastena, et meil on põhjust Jumalale tänulikud olla kõige eest, mis meil on – nii heade aegade kui ka raskuste eest, sest Tema teab, mida me kõige rohkem vajame ja sageli on juhtunud, et nii mõnigi keeruline olukord on lahenedes meile hoopis kasuks tulnud. Palugem Jumalalt jõudu märgata seda, mida Ta meie eludes korda saadab ja jätkugu meil ikka tänulikku meelt Teda igal päeval kõige sellest eest kiita ja tänada!

Koguduse diakon Saima Sellak-Martinson

Kirik on tellinguis – alustati J. Köleri fresko restaureerimistöödega

Hea meel on kogudusele teatada, et 20. mail alustati Kaarli kiriku väärtuslikuma ehte Johann Köleri freskotehnikas altarimaali „Kutsuv Önnistegija“ restaureerimisega. Altarimaali restaureerimine lisab suve keskaigaks kirikule veelgi helgust ning värskest. Konserveerimis-restaureerimistöödega loodetakse valmis saada juuni kuuga.

„Johann Köleri apsiidimaal Tallinna Kaarli kirikus on märkimisväärne kunstiteos mitmes mõttes: ühelt poolt on see eestlaste jaoks rahvusliku identiteedi sümbol ja omamoodi rahvusliku visuaalkultuuri läte - eesti soost kunstniku loodud monumentaalne Kristus õnnistab eestlaste kirikus eesti kogudust. Teisalt on tegemist ainulaadse monumentaalkunsti teosega mitte üksnes Eestis, vaid toonases Tsaari-Venemaa kultuuriruumis laiemalt - töö on teostatud klassikalises fresko tehnikas, mille traditsioon oli selleks ajaks Venemaal unustatud“, ütleb kunstiajaloolane ja altarimaali restauraator Hilikka Hiip.

Johann Köler (1826–1899) oli esimene eesti soost professionaalne maalikunstnik ja rahvusliku maalikoolkonna rajaja. J. Köleri altarimaal valmis kümne päevaga 23. juuliks 1879. aastal.

Fresko all paiknev Sally von Kugelgeni kolmeosaline pilditsükkel sai korda juba 2004. aastal. „Kutsuv Önnistegija“ on ligi kümme aastat oma järke oodanud. Oma mahukuse ja olulisuse poolest on Köleri fresko projekt 2013. aastal Tallinna kunstimälestiste seas prioriteediks.

Kaarli kirikus on võimalik vaadata ka näitust, mis avab nii ainulaadse teose loomise kui ka ennistamise tausta. Näituse kulminatsioonina tuuakse Eesti Kunstimuuseumist vaatajate ette ka J. Köleri altarimaali makett.

Restaureerimine ja näitus teostatakse Tallinna Kultuuriväärtuste Ameti toel ja kaaskorraldamisel Kaarli koguduse ning H&M Restuudio OÜ-ga. Toetuse summa on kokku ligi 7600 €.

Restaureerimise viib läbi H&M Restuudio OÜ Hilikka Hiipi ja Merike Kallase juhtimisel. Töösse on kaasatud Eesti Kunstiakadeemia muinsuskaitse ja restaureerimise osakonna endised ja praegused tudengid.

Konserveerimis-restaureerimistööde käigus teostatakse järgmised tööd: pulbristunud pigmendikihi kinnitamine ja maalingu puhastamine; stabiilse maalingukihi puhastamine; üksikute lahustite krohvitudükide kinnitamine; pindmiste paranduste teostamine (praod); pigmendikumite ja pindmiste paranduste toneerimine. Sellest pikemalt juba järgmises kuukirjas.

Tellingukontsert
 8. juunil 20.00
 Kaarli kirikus
 Tellingutele tõusevad Jarek Kasar
 Maria Listra
 Hanna-Liina Vösa
 Nele-Liis Vaiksoo
 Margus Vaher
 Riho Sibul
 Margus Kappel
 Toetame koos Kõleri altarimaali restaureerimist
 Piletid saadaval Piletilevis ning enne kontserdi kohapeal 10€ / tk.

8. juunil kell 20 toimub Kaarli kirikus ainulaadne Tellingukontsert

Kokku tulnud muusikud annavad kontserdi altarimaali restaureerimiseks paigaldatud tellingutelt. Tellingutele tõusevad Hanna-Liina Vösa, Nele-Liis Vaiksoo, Maria Listra, Jarek Kasar, Riho Sibul, Margus Vaher ja Margus Kappel.

Muusikuid paelus erakordne võimalus laulda oma laule tellingutel, mitte harjumuspäraselt kontserdilaval, jagada sellist elamust publikuga ning toetada altarimaali restaureerimist.

Mõned teod jäävad püsima. 133 aastat tagasi tõusis Johann Kõler Kaarli kiriku lae alla, et teha linnarahvale kingituseks freskotehnikas altarimaal. Eestlasest kunstnik lõi oma suurteose mitte kõrgest soost härradele, vaid lihtsatele inimestele, mida rõhutab ka altarimaali kohal olev tekst.

Muusikud ja Kaarli kogudus kutsuvad kõiki vaatama ja kuulama, kuidas soojal suveõhtul tõusevad tellingutele armastatud artistid.

Kuna suvel lõppevad altarimaali restaureerimistööd ei kordu tõenäoliselt enne sajandi möödumist, ei tule ka nii pea võimalust selliseks erakordseks kontserdiks. "Tellingud on tõesti kõrged! Loodame, et laul kandub kaugele. Tahame jagada seda kordumatut võimalust publikuga, sest üksteisega jagades jääb ilus püsima. Tulge kuulama-vaatama ja kõik koos head tege-ma!" kutsub üks tellingutel lauljatest Maria Listra.

Piletid müügil Piletilevis, koguduse kantseleis, 1 tund enne algust kohapeal

ÜHEST MUUSIKAÕHTUST

Kaarli koguduse naiskoor tähistab **4. juunil** Kaarli kirikus toimuval muusikaõhtul oma 60. tegevusaastat. Muusikaõhtul esitletakse ka tähtpäeva puhul valminud raamatut „Tallinna Kaarli Koguduse Naiskoor 60“, mille teksti koostas Ene Pilliroog, fotod koori, eraisikute ja koguduse arhiivist valisid Marika Kahar, Heljo Murd, Lea Nebukat, Virve-Aino Nuka ja Piret Uudeküll, kujundas Krista Saare ning toimetas Marika Kahar.

Põgusalt naiskoori ajaloost. 22. mail 1953 toimunud Kaarli koguduse juhatuse koosolekul otsustati luua naiskoor, selle koorijuhina vormistati tööle Evald Kutser. Protokoll järgi osalesid koosolekul juhatuse esimees Julius Veere, liige Adolf Elmann ja õpetaja Lembit Tedder, samal päeval oli surnud juhatuse abiesimees August Koppermann.

Evald Kutser oli suurte organiseerimisostustega, võimekas ja lauljate poolt kõrgelt hinnatud koorijuht. Mõne aja pärast asutas Evald Kutser ka meeskoori, nii et juba naiskoori teisel aastapäeval oli neil koos võimalik esitada osi suurvormidest, kaasates selleks puhuks küllaltki suure orkestri. 1957. a suurendas Evald Kutser meeskoori ning ta nais- ja meeskoor suutsid korduvalt ette kanda osi vokaalsümfoonilistest suurvormidest. Oma loomingut tõi Evald Kutseri kooridele professor August Topman (nt „Psalm 147“, „Laulge Jehoovale!“, „Püha“, „Requiem aeternam“), kes osales organistina nende suurvormide esituses, mida entusiastlikult ette võeti.

Evald Kutser juhatas naiskoori kaheksa aastat, kuni teda tabas äkiline surm 21. märtsil 1961. Kooril oli ettevalmistatud kevadine kontserdikava, mis pidi toimuma aprillis. Kuidas leida sellise

aja jooksul uus dirigent? Ajutiselt paluti koori juhatama Evald Kutseri poeg Mati, kes oli küll 1953. a lõpetanud Tallinna Muusikakooli löökpillide erialal pikaajalise Ringhäälingu Sümfoonia-orkestri timpanimängija Kristjan Vestre klassis, kuid kelle põhihiivid olid seotud hoopiski mudellennunduse ja TPI-s õpitud laevaehitusinseneri erialaga. Nimetatud kontsert siiski toimus Mati Kutseri juhatusel. Evald Kutser andis järeltulevatele põlvkondadele üle suurekoosseisulised ja võimekad koorid.

A-il 1961–1987 vaheldusid Kaarli naiskoori dirigendid (Ellinor Koppel, Hella Tedder, Evi Randma, Lilian Liikane), ühiskonna surve kirikule oli tugev, lauljate arvukus üha vähenes ja vananes, tase langes. Kui Marika Kahar hakkas 1988. a naiskoori juhatama, oli see täiesti kokkukuivanud. Üks esimesi asju, mida Marika sisse viis, oli palve enne ja pärast harjutust. See traditsioon on säilinud tänini ja lauljaille väga omaseks saanud. Koheselt saavutas ta lauljatega hea kontakti veel seeläbi, et ta valis kooridele võimetekohase repertuaari ja sügava sõnumiga laulud, mis inimesi puudutasid. Siiski – alles 90-ndate keskpaigast võib rääkida naiskoori kasvamisest ja stabiilsemast tegutsemisest.

Koor on oma iga-aastastel laulureisidel külastanud paljusid Eesti kirikuid, võib öelda, et oma lauluaastate jooksul on nad suutnud kogu Eestile lauluringi peale teha. Nad on jaganud ühist lauluruumi teiste Kaarli koguduse kooridega kiriku ja koguduse aastapäevadel, kirikukalendri tähtpäevadel. Vähemalt kord kuus on naiskoor laulnud koguduse jumalateenistusel. Kooris pole enam asutajaliikmeid, kuid on staažikaid lauljaid, nt Vilma Kliimar, Heljo Murd, Eevi Noormets, Virve-Aino Nuka, Kaie Peterson, Tiiu Rikko, Ulve Tammerik ja Mall Vasar. Mitmed lauljad on tulnud leerirühmadest, nt Vivian Laks, Anne

Lövi, Egle Siias, Helen Tuulik ja Piret Uudeküll. Abidirigendina on tegutsenud Kaie Tanner (kes on mänginud ka plokkflööti) ja Moonika Klaas, oreil on kaasa aidanud Helen Tammeste jt. Koorivanemate seas on olnud Silvia Nei, Leida Niinsalu, Ilse

Saidla, Meedi Leppik, Ester Kuusik, Merike Kirss ja Sirje Laar. Olgu rohkesti õnnistatud praegune koorijuht Marika Kahar, abikooriguht Moonika Klaas ja koorivanem Piret Uudeküll.

Muusikateadlane Ene Pilliroog

Kuldleeripüha

jumalateenistus toimub 25. augustil, eelnevalt saame kokku **kolmapäeval 21. augustil kell 16** koguduse majas.

Ootame kogudusel liikmeid, kes on saanud leeriõnnistuse aastal 1963. aastal, palun andke endast kantseleisse teada!

KAARLIKESUVELAAGER

„Ainult südamega näed hästi“ Rännakud Väikese Prints radadel.

Ootame lapsi alates 7. eluaastast Kaarlikese suvelaagrisse Järvamaale Vodja mõisa 26. – 30. juunil.

Osavõtutasu (sisaldab transporti, sööki, ööbimist) 55.- eur. Suvelaagrisse registreerumine kuni 15. juunini: kaarlike@eek.ee; tel 6199111, mob 5254523

ORELIREMONDI KAMPAANIA „VILED HÜÜDMA!“

Kui keegi soovib oreli kapitaalremondi toetuseks annetada, siis on seda võimalik teha kolmel moel:

1. Annetada kirikusse paigutatud orelivilekujulisse annetuskarpi.
2. Annetada EELK Tallinna Toompea Kaarli koguduse oreli arveldusarvele 221057033689.
3. Kinkides kirikule enda nimelise orelivile, või hoopis vile mõne kalli inimese mälestuseks. Kõikide annetajate nimed jäädvustatakse kiriku seinale asetatavale tänuplaadile. Iga annetatud vile kohta väljastab kogudus tänukirja, millel kirjas, milline vile on kirikule kingitud. Vilede hinnad jäävad vahemikku 10-st kuni 3 000 euroni. Orelis on kokku on 5200 vile pikusega mõnest sentimeetrist kuni 6 meetrini.

Vile kinkimissooviga saate pöörduda koguduse kantseleisse või pühapäeviti kirikumeeste poole.

Kaarli orelit ja mängijaist (I)

Kui ma väidan, et maailmas on orelimängijaid palju rohkem kui organiste, siis nii mõnigi lugeja võib mõelda, et kuidas palun?! Aga tõepoolest on see nii, sest enamuses teoloogilise hariduse omandajaist ja iseenesestmõista kirikumuusikuist puutuvad kokku orelimänguga (niisamuti kui mistahes pilli õppijad üldk-laverimänguga), kuid see ei pruugi tähendada, et nad on organistidena võimelised esitama näiteks Johann Sebastian Bachi (1685–1750), Charles Widori (1844–1937) või César Francki (1822–1890) ulatuslikke oreлитеoseid.

Orel on vana pill, mida tunti juba 3. saj eKr Aleksandrias ja mis oli 2. saj pKr üks Rooma riigi peamisi muusikariistu. Arvatakse, et tänapäevase viledega oreli otsese eelkäija (nn vesioreli) leiutas Ktesibios Aleksandriast, keda on nimetatud koguni oreli isaks. Bütsantsi eeskujul võeti 10. saj Euroopa kirikutes kasutusele väikesed kirikuorelid ja juba 13. saj-ks keelati mõne maa kirikus kõigi muude pillide mängimine. 14. saj oli juba kasutusel kromaatiline klahvistik ehk manuaal, lihtsatel orelitel on tavaliselt kaks manuaali. Nüüdisaegse kuju omandas orel u 16. saj. Orelihituse kiire areng kindlustas oreli Euroopa pillide seas juhtpositsiooni kuni 18. saj keskpaigani. On ehitatud suuri oreleid, mille viis kuni seitse viieoktaavilist manuaali ja 32 noodiga pedaallaud lasevad õhku voolata erisugustesse vilerühmadesse. Oreli tämbrikkaid helisid tekitavadki eri suuruse ja kõrgusega vilede, mida võib ühel oreil olla 100–30 000. Vastavalt registreeritud manuaalide nimed „Koor“, „Suur“, „Paisutus“, „Soolo“ ja „Kaja“. Erakordselt kõlarikkaiks pillideks on peetud Bernhard Schmidt (1708) oreleid Londoni Tempelkirikus, Westminster Abbey's ja St. Pauli katedraalis ning Saksamaal Gottfried Silbermanni (1683–1753) oreleid, mida Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791) on nimetanud hõbehäälsiks pillide kuningaks ja võrreldamatult hiilgavaks pilliks.

Eestis olid orelid olemas juba vähemalt 14. saj, sest on teada, et näiteks Paistu ja Helme kiriku toredad pillid hävisid 1329. a. Kahjuks hävisid ka 1433. a Tallinna suurpõlemisel kõik linna kirikud koos orelitega, Niguliste orelid hävisid järjekordselt 1533. a tulekahjus ja kolmandat korda 9. märtsi 1944 pommitamisel.

Kaarli kogudusel oli mingisugune orel kasutuses 19. saj keskpaiku uue kiriku ehitamise aegu tegutsenud abikirikus. On teada, et a-il 1863–1868 tegutses seal köster-organistina Aleksander Wurmberg ja a-il 1863–1918 Carl Casimir Krosing. Tollane köstri haridusega isik oli tõeline maa sool, sest ta võis oskuste poolest olla ühtaegu köster, organist, koorijuht ja kooliõpetaja. Aleksander Wurmberg lõi 1863. a Kaarlis 50-liikmelise kirikukoorigi, millest kasvas välja lauluselts „Revalia“. See asjaolu ei meeldinud aga kõrgetele kirikutegelastele ja selts pidi laiali minema. Osa „Revalia“ asutajaliikmetest pani 1865. a aluse Estonia Seltsile. Wurmberg töötas mõnda aega Nigulistes köster-organistina ja oli 1886–1904 Sakus kooliõpetaja ning vallavolikogus, leides rahva poolehoiu oma venestamisvastase hoiakuga. Esimene pikemat aega Kaarlis töötanud köster-organist oli Carl Casimir Krosing. Kui uue Kaarli kiriku pühitsemisel 20. detsembril 1870 tervitas sisenejaid orelimuusika, siis arvatavasti mängiti esimese Eesti soost orelimeistri Gustav Normanni (1821–1893) väikesel oreil ja mängija oli Carl Casimir Krosing. Gustav Normanni uus 30 registri ja mehhaanilise traktuuriga orel sai valmis 1884. a. See oreli tüüp on kõige vanem ja klassikalisem, pilli väärtuste hulka kuuluvad nüansirikkus, hea reageerimine mängija taotlustele, töökindlus ja lihtne süsteem. Taolisi oreleid tehakse ka praegu. Too pill oli praeguse Kaarli oreli eelkäija. *Järgneb.*

Muusikateadlane Ene Pilliroog

JUUNI KIRIKUS...

KADUVAD JA KADUMATUD AARDED

Kristus ütleb: „Kes teid kuulda võtab, see võtab kuulda mind, kes teid kõrvale lükkab, see lükkab kõrvale minu. Lk 10:16

P 02. juuni kl 10.00 Missa

T 04. juuni kl 17.30 Muusikaõhtu

Kaarli naiskoor 60.aastapäeva kontsert

L 08. juuni kl 20.00 Heategevuslik Tellingukontsert

Kaarli kiriku J. Köleri fresko restaureerimise toetuseks

KUTSE JUMALA RIIKI

Kristus ütleb: „Tulge minu juurde kõik, kes olete vaevatud ja koormatud, ja mina annan teile hingamise!“ Mt 11:28

P 09. juuni kl 10.00 Missa

E 10. juuni kl 13.00 Missa

T 11. juuni kl 17.30 Muusikaõhtu

Urve Tauts ja tema lauluõpilased toomklubist

KADUNUD JA JÄLLE LEITUD

Inimese Poeg on tulnud otsima ja päästma kadunud. Lk 19:10

P 16. juuni kl 10.00 Missa

E 17. juuni kl 13.00 Missa

T 18. juuni kl 17.30 Muusikaõhtu

Aabi Ausmaa – tromboon, Piret Aidulo – orel

HALASTAGE

Kandke üksteise koormaid, nõnda te täidate Kristuse seadust. Gl 6:2

P 23. juuni kl 10.00 Missa

E 24. juuni kl 13.00 Missa, Jaanipäev

T 25. juuni kl 17.30 Muusikaõhtu

Tiit Kiik – orel

ISSANDA TEENISTUSES

Järelkult ei ole te nüüd enam võõrad ja majalised, vaid pühade kaaskodanikud ja Jumala kodakondsed. Ef 2:19

P 30. juuni kl 10.00 Missa, Leeripüha

KALMISTUPÜHAD 2013

26. mail kell 13 Põllküla kalmistul. Soome Püha Peetruse kogudus

9. juunil kell 13 Siselinna kalmistul. Tallinna Toompea Kaarli kogudus

15. juunil kell 14 Pirita kalmistul. Tallinna Jaani kogudus

15. juunil kell 16 Pärnamäe kalmistul Krematooriumi suures kabelis. Tallinna Jaani kogudus

24. juunil kell 12 Rahumäe kalmistul. Tallinna Püha Vaimu kogudus

30. juunil kell 14 Metsakalmistul (Vihma korral Metsakalmistu kabelis). Tallinna Piiskoplik Toomkogudus

30. juunil kell 16 Hiiu-Rahu kalmistul. Nõmme Rahu kogudus

7. juulil kell 13 Rohuneeme kalmistul. Viimsi Püha Jaakobi kogudus

7. juulil kell 16 Liiva kalmistul. Nõmme Rahu kogudus

21. juulil kell 13 Naissaarel kiriku ja surnuaiapüha.

Tallinna Rootsi-Mihkli kogudus

Leerikool

03.04.2013–30.06.2013

06.05.2013–30.06.2013

11.09.2013–08.12.2013

Diakooniatöö

Toolivõimlemine

6. ja 13. juunil kell 11 koguduse majas

Kaarli seeniorid

19. juunil kell 14 koguduse majas.

TEELISTE KIRIK

01. mai – 30. september

E, K, N, R kell 10-15

T kell 13-19

Ootame appi kiriku valvureid!

Kontakt: Jaanus Ruiso, Rein Vraeger

KIRIKU KORISTAMINE

Reedeti kell 9 hommikul.

Olete oodatud!

KOGUDUSE KANTSELEI

(1. juuni - 31. august)

E, T, N kell 10–13

K kell 10–13, 16–18

R suletud

Õpetaja Jaak Aus

Esmaspäev 11–13, Teisipäev 10–13

Kolmapäev kell 11–13, 16–18

Abiõpetaja Kaisa Kirikal

Neljapäev kell 14–16

Diakon Saima Sellak-Martinson

Neljapäev kell 11–13

telefon: 619 9100, 619 9101

e-post: tallinna.kaarli@eelk.ee

kodulehekülg: www.kaarlikogudus.eu

Facebook: Kaarli Sõprade Klubi

pank: SEB 10022004706006,

Swedbank 221011214295

annetused remondi heaks:

Swedbank 221040614950